

KLEM DÉNES

MARÓTHI GYÖRGY ZENEI SZELLEMISSÉGE A METHODUS LAPJAIN

Bevezetés

A Debreceni Református Kollégium XX. században világhírű szerző kórusának, a Kántusnak¹ a megalapítója az a Maróthi György (1715–1744) volt, aki méltán állhat példaként a mai pedagógus- és tudóstársadalom előtt is, szerteágazó tudásával, kitartásával. Jelen munka célja, hogy megvizsgáljuk: hogyan hagyományozódtak Maróthi zenetanításról alkotott gondolatai a magyar neveléstörténet első protestáns tantervének, az 1770-ben kinyomtatott ún. *Methodus*nak (teljes címe: *Methodus, quam, in collegio reformatorem helveticae confessionis Debrecinensi, omnes scholas inferiores docentes, inde ab infima elementariorum classe usque ad oratoriam et logicam sequuntur;*² a továbbiakban: *Methodus*) a lapjain, vagyis logikai, didaktikai és tartalmi szempontból milyen eltérések, illetve egyezések mutathatók fel az írások között. A téma kifejtése előtt két észrevételt szeretnék tenni. Egyrészt, hogy jelen tanulmányban – a címnek megfelelően – kizárólag Maróthi Györgynek a zenetanítással kapcsolatos elgondolásait s egyes munkáit fogjuk vizsgálni. Másrészt, a forrásoknak és magának a zenetanításnak a teológiai aspektusával jelen írás keretei között kevésbé foglalkozunk, azt elsősorban, „tisztán” zenei, illetve zenepedagógiai oldalról közelítjük meg. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy Maróthi mindenekelőtt a nem megfelelő színvonalú gyülekezeti éneklést kívánta jobbítani.³

Összehasonlító vizsgálatunkhoz főként az 1740-ben, az egyszólamú zsolnáriadvány mellékleteként napvilágot látott *A' Soltároknak A' Kóták szerint való Éneklésének Mesterségének Rövid Summája* (a továbbiakban: *Summa*) 1756-ban újra megjelent, bővített változatát vettük alapul, mivel a tanterv írója ezt jelöli meg a *Methodus*-ban. Azonban nem tekinthetünk el az 1743-ban kiadott, négyzólamú zsolnáriadványhoz csatolt *A Harmoniás Éneklésről való rövid Tanítás* (a továbbiakban: *Tanítás*) szövegének vizsgálatától sem, mivel a kompendiumokkal és a tantervvel való ismerkedés során kiderült: a *Methodus* mindkét műből tartalmaz bizonyos

¹ A Kántus elnevezés nem Maróthi Györgytől származik, hanem a XX. század elején keletkezett ragadványnév, mely a hangversenyek alkalmával alakult ki.

² Forrás: OSZK, 199.968.

³ FEKETE Csaba, *A kollégiumi énekkar történetének rövid áttekintése = A Debreceni Református Kollégium története*, szerk. BARCZA József, Bp., A Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, 1988, 760.

elemeket. Munkánk során nagy hasznát vettük a forráskritika módszerének. A tanterv eredeti példányát természetesen latin nyelven nyomtatták ki, melynek teljes terjedelmű magyar fordítását is felhasználtuk.⁴ Több, főleg zeneileg értelmezhető eltérést találtunk a fordításban az eredeti dokumentum szövegezéséhez képest. Maróthi György kompendiumait magyar nyelven írta, melyek vizsgálatához Csomasz Tóth Kálmán közlését vettük alapul.⁵

Maróthi és utóda

Maróthi György rövid élete alatt maradandót alkotott több tudományág területén is. Az utókor leginkább a természettudományok (fizika, csillagászat), ezen belül is elsősorban az anyanyelven való matematikatanítás megreformálójaként tartja őt számon, de igazi polihisztorként foglalkozott a történelem, a földrajz, a latin nyelv, a régiségtan, a filozófia és az éneklés tanításával is.⁶ 1731 és 1738 között Zürich, Basel, Bern, illetve Groningen egyetemén töltötte peregrinációját. Baselben három éven keresztül tanult, s itt ismerkedett meg a többszólamú Goudimel-zsoltárok éneklésével⁷ s magával a Collegium Musicum intézményével. A hallott élmények olyan erős benyomást tettek rá – és nyitották fel szemét abban a tekintetben, hogy Debrecen milyen elmaradott a zenei műveltség terén a svájci kálvinista közösségek színvonalától –, hogy többek között emiatt kezd majd foglalkozni alma materében a zenetanítással, és igyekszik leszámolni azzal a „zenei igénytelenséggel”, amely az otthoni istentiszteleteket már évtizedek óta jellemezte.

Hazatérvén Debrecenbe a kollégium tanárává nevezik ki: először történelmet és görög, ill. római régiségtant tanított.⁸ 1739-ben egy pestisjárvány lefolyása után négy kollégiumi diákból kórust szervezett, s a kottaolvasás alapjaira oktatta őket,⁹ ugyanis ez volt az egyik legfőbb előfeltétele annak, hogy négyszólamú zsoltárfeldolgozásokat énekelhessenek. Maróthi a számos más, általa tanított tárgy mellett a kollégium falai között zajló zenei nevelés elindítását kiemelkedő feladatának tartotta, azonban 1744 októberében mindössze hat nap után elhunyt vérhasban.¹⁰ Ez azért is fájó veszteség volt a kollégium zenei nevelésére nézve, mert Maróthinak már tanári pályája elején, 1739-ben sikerült elérnie, hogy Debrecenben írásban rögzítsék a szándékot: magyar nyelvű iskolákat állítsanak fel, ahol „*tsak az olvasást*

---

⁴ G. SZABÓ Botond, *A Debreceni Református Kollégium a „pedagógia századában”*, Debrecen, 1996, 354–358.

⁵ CSOMASZ TÓTH Kálmán, *Maróthi György és a kollégiumi zene*, Bp., Akadémiai, 1978, 89–113.

⁶ TÓTH Béla, *Maróthi*, Debrecen, 1994, 9.

⁷ CSOMASZ TÓTH, *i. m.*, 31.

⁸ TÓTH, *Maróthi*, 98–99.

⁹ *Uo.*, 202.

¹⁰ CSOMASZ TÓTH, *i. m.*, 71.

éneklést és írást magyarul tanulják a Gyermekek”.¹¹ Hozzá kell tennünk, ezek az iskolák Maróthi halála után kb. 100 évvel nyílnak csak meg.¹² Az akkor 29 éves professzor fiatal kora ellenére nagy űrt hagyott maga után, bár munkája – igaz, bűvópatakként – nem maradt nyom nélkül.¹³

Zenepedagógusként célja az istentiszteleteken a gyülekezet szép, igényes zsol-táréneklésének elérése volt, amit a kottaolvasás minél szélesebb körben való megismertetésével igyekezett elősegíteni. Zenével foglalkozó munkái közül kettőt érintünk, amelyekről fentebb már esett szó. A *Summa* 1756-ban megjelent változatáról azonban feltétlenül meg kell jegyeznünk: nincs bizonyítékunk arra, hogy ez a fogalmazás Maróthié, csupán rendszerező tehetségére lehet ráismerni, valamint utóda, Csákvári Varjas János (1721–1786) következetes volt saját munkáinak megjelölése kapcsán.¹⁴

A munkánk címében megjelölt *Methodus* hazánk neveléstörténetének első protestáns tanterve. A neveléstudomány több neves hazai képviselőjének egybehangzó véleménye, hogy a tanterv egyértelműen Maróthi György gondolatainak leképeződése.¹⁵ Keletkezésének legfőbb okát a Mária Terézia (1717–1780) által megkezdett központosító törekvésekkel szembeni protestáns ellenállásban találhatjuk meg. A nyomtatvány 1770-ben jelent meg Debrecenben, 32 lap terjedelemben.¹⁶ A tanterv „az alsó és középfokú osztályok tanítói számára készült”,¹⁷ és utasításokat ad a különböző tantárgyak tartalmait, módszereit tekintve. Külön függelék foglalkozik az ének tanításával, a 23–27. oldalakon: „Appendix I. Instructio Pro Docente Artem Canendi.” Tóth Béla egyik általuk idézett művében hivatkozik¹⁸ arra, hogy a tudomány „adós” a *Methodus*, valamint Maróthi György gondolatainak összevetésével, és ugyan nem nagy terjedelemben, de azt monográfiájának lapjain bemutatja.¹⁹

---

¹¹ JAUSZ Béla, *Maróthi György*, Közlemények a Kossuth Lajos Tudományegyetem Pedagógiai Intézetéből, 3(1956), 42.

¹² JAUSZ, *i. m.*, 43.

¹³ FEKETE, *i. m.*, 760–761.

¹⁴ CSOMASZ TÓTH, *i. m.*, 89.

¹⁵ TÓTH, *Maróthi*, 304–305.

¹⁶ TÓTH Béla, *A Kollégium története a XVIII. században = A Debreceni Református Kollégium története*, szerk. BARCZA József, Bp., A Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, 1988, 120.

¹⁷ TÓTH, *Maróthi*, 305.

¹⁸ *Uo.*, 305.

¹⁹ *Uo.*, 304–309.

A tantervnek az ének tanítását taglaló függelékével is foglalkozik,²⁰ ám igen röviden, s ezért is vállalkoztunk jelen munka elkészítésére.

Kézzel fogható, írásos bizonyítékunk nincs rá, de a *Methodus*nak az ének tanításával foglalkozó részét minden bizonnyal Csákvári Varjas János készítette.²¹ Varjas Maróthi György lelkes híve, tanítványa volt: retorikát, történelmet és számtant tanult tőle.²² 1748 és 1750 között Svájc és Belgium egyetemén töltötte peregrinációját, majd 1750-ben hazatérve Kecskeméten lett rektor. 1752-ben hívták alma materébe tanítani, elsősorban idegen nyelveket, és 1786-ban bekövetkezett haláláig végezte munkáját. Maróthi halála után sokáig keresték a megfelelő személyt, aki a zenetanításban elkezdett munkát folytatni tudja, ezért is eshetett a választás Varjasra, aki még kecskeméti évei alatt vette feleségül Maróthi özvegyét.²³ Végső soron a kollégium falai között tanárként eltöltött több mint három évtized alatt az intézmény kórusának munkáját is felügyelte. A *Methodus* keletkezésének időpontja tehát Varjas János pályájának időpontjára esik, akinek mint a kórus vezetőjének és Maróthi feltétlen hívének beleszólása lehetett abba, hogy mit és hogyan tanítsanak a tanítók a kollégium osztályaiban.

A *Methodus* és Maróthi kompendiumainak összevetése

A *Methodus* több függelékkel tartalmaz, melynek első része (Appendix I.) tárgyalja az ének tanítását, 21 pontban. A pontok tartalmát összefoglaltuk, az alábbiak szerint:

- I. az ábécé betűinek olvasása
- II. az ábécé betűinek memorizálása
- III. az ábécé betűinek ismétlődő olvasása
- IV. az ábécé betűinek olvasása, hangközök fogalma
- V. a hangközugrás fogalma
- VI. hangsorok éneklése, félhang fogalma
- VII. motívumok éneklése, levegő beosztása
- VIII. hangközök éneklése
- IX. zenei hangok jelölése, kulcs fogalma
- X. zenei jelek ábrázolása vonalrendszerben
- XI. kulcsok ábrázolása vonalrendszerben
- XII. különböző kulcsok szerint a kottaolvasás értelmezése

---

²⁰ *Uo.*, 308.

²¹ Munkánkban éppen ezt szeretnénk alátámasztani.

²² CSOMASZ TÓTH, *i. m.*, 74.

²³ *Uo.*, 74.

- XIII. különböző kulcsok szerint a kottaolvasás gyakorlása
- XIV. egyéb zenei jelek, fogalmak tisztázása
- XV. ütemmutatók, ritmusértékek
- XVI. a dúr-moll hangsor megkülönböztetése
- XVII. a kezdőhang megválasztása
- XVIII. a kotta alapján való éneklés előírása
- XIX. azonos kiadású kották használata
- XX. négyszólamú kórusmű kezdőhangjainak megszólaltatása
- XXI. zsolttáros könyvek nyomdai hibáinak ellenőrzése

A tanítást az elemista diákoknál is meglévő tudásra, vagyis az ábécé ismeretére alapozva kezdi, amikor az 1. pontban az ábécés hangok neveit egy oszlopban felírja, majd azt ábraként, felhasználható didaktikai eszközként is javasolja használni a tanítónak. A 2. pontban ezt a betűsort memorizáltatja a tanulókkal, vagyis itt a szemléltetés keveredik a magoltatással, majd a 3. pontban az egyes hangsorok természetes folytatódását, illetve ismétlődését helyezi a középpontba, a második ábrával. Rögtön az utasítások elején tehát három olyan pont található, amely énekeltetés, valamint kottakép nélkül véseti be a hangok abszolút elnevezését. Maróthi *Summájában* a hangnevek csupán a hatodik lépésként jelennek meg, és szemléltető eszközként a vonalrendszert választja, kezdetben arab számokkal kombinálva. Le kell szögeznünk: Maróthi és Varjas célja is az, hogy a hangok közötti relációt tudatosítsák, logikai szempontból tehát egyeznek gondolataik. Azonban tény: a tanterv úgy kezdi az ének tanítását, hogy nem énekeltet, csupán szóban magoltat, így mai tudásunkkal mérve megkérdőjeleződik, hogy a tanterv módszere mennyire lehetett hatékony, ha már a kezdet kezdetén éneklés nélkül kezdi a tanítást. Hozzáteesszük, Maróthi sem írja le, hogy énekelje el az olvasó az adott paragrafusban szereplő elemeket, csupán a zeneelméleti tudnivalókat rögzíti.

A 4. pont szerint a tanításban ekkor térhet rá a tanító a hangközök magyarázatára, a 2. és a 3. ábra kombinációjával. Továbbra is éneklés nélkül kéri a betűk sematikus ismételtetését, tehát a diáknak két hang távolságának fogalmát kell megértenie úgy, hogy a hangok abszolút elnevezését elvonják magától az énekelt vagy hallott hangtól: a 3. ábrán magyaráztatja a tiszta prímét, a másodikon minden más hangközt. A hangközök közti különbséget a lépések számolásából érthették meg a tanulók. A tanterv írója ezután az 5. pontban magyarázza a hangköz, vagyis a két hang közötti távolság fogalmát és a hangközugrást vagy „saltus”-t – ahogy az Maróthinál szerepel. Példaként a terc hangközt alkalmazza. Ez a *Summában* is így szerepel, logikailag is analóg helyen, bár vonalrendszerben ábrázolva. A tanterv csak a 6. pontban tér rá az éneklés kérdésére. A tanító bemutatja az ábécés hango-

kat hangsorként énekelve, és a növendékeknek utánózni kell őt úgy, hogy közben olvassák a betűsört. A tanterv arra hagyatkozik meglehetősen biztossággal, hogy egy dúr hangsort a diákok el tudnak énekelni, és azon keresztül megértik, mi a félhang, amelynek magyarázatát is itt írja elő. Erre az F-, illetve a C-hangról indított diatón hangsort használja, vélhetően a zsolttároskönyvekben való gyakori előfordulásuk miatt. A tantervnek ez az első olyan pontja, amely szerint a tanuló saját cselekvésén keresztül érthet meg egy zenei fogalmat. Maróthinál a félhangot még megelőzi a vonalrendszer és a kulcsok magyarázata. Talán meglepő, de a *Methodus* mai szemmel olvasva is világosabban fogalmazza meg a módosított és a félhang problémáját. Azt javasolja: felülről lefelé énekeljék a növendékek a hangsort, és ez természetesen mindenkinek sikerülni fog, ráadásul hangerejét és hangmélységét is próbára teheti. Ez vélhetően a mutáló korban lévő, serdülő ifjak miatt hangsúlyos kérdés lehetett Varjas és a tanítók napi gyakorlatában is. Nem ugyanilyen didaktikai céllal, azonban a lefelé való hangsoréneklésre példát találunk Maróthinál a *Summa* 6. paragrafusában.

A 7. pontban a helyes levegővételt határozza meg, és javaslatot tesz 5-6 hang egyszerre éneklésére F-, illetve C-hangról, a megfelelő hangerő eléréséhez. A *Summa* legvégén is szerepel egy kiegészítés kezdőknek való példakkal, amelyben Maróthi apróbb motívumokat énekeltet a növendékekkel a levegővétel helyét is jelezve, azonban a tanterv írója logikailag jól választotta ki e rövid gyakorlatok helyét, ami ismét gyakorlati szemléletét dicséri. Manapság is alapfeladatot jelent egy énektanárnak a növendékeit a helyes levegővételre megtanítani, amivel nemcsak a dallamok szövegét és ezáltal a gondolatokat lehet szebben összefűzni, de egyúttal a tiszta intonáció fejlesztésében is segítséget nyújthat. A 8. pontban a szekundnál nagyobb hangközök kiéneklését gyakoroltatja – tehát a tercet, a kvartot és a kvintet – három ábrával. A 7. és 8. ábra a dúr, illetve a moll hármashangzat felbontását alkalmazza, ami a *Summában* a 12. paragrafusban, vonalrendszerben található meg. Maróthi logikailag a dúr és a moll hármashangzatok tudatos megkülönböztetésének szemléltetéséhez illesztette be munkájába, azonban ezt Varjas külön nem jelzi, bár feltételezhető, hogy ez is céljai között szerepelt. A 9. ábra gyakorlata (F-C-D) nem szerepel Maróthi egyetlen munkájában sem. Didaktikai szempontból fordulóponthoz jelent számunkra a 9. pont, ugyanis a zenei jeleket kezdi tanítani, illetve taníttatni. Kiemeli a kulcsformát, mely több szempontból említésre érdemes. Egyrészt a *Tanításban* ez a kulcs így nem szerepel, mivel alkalmazását csak a basszus szólammal való ismerkedéskor említi, másrészt összemosza jelentését a félértékű hangjeggyel, ami – mai szemmel nézve – módszertani szempontból nem szerencsés.

A 10. pont a különböző kulcsok szerinti olvasást taglalja, igen tömören. Bemutatja az összes használatos kulcsot minden, a korabeli többszólamú zsolttároskottáiban szereplő módon, előírja olvasásukat, a tanító belátására bízva a gyakorlat megvalósítását. A 11. pontban a kulcsok logikáját mutatja be a tanterv, amelyet

vélhetően a hely szűke miatt szerkeszthettek ilyen módon. Maróthi Tanításában ugyanis ezt hat hosszabb paragrafuson keresztül magyarázza az olvasónak, ezért vélhetően didaktikai és szerkesztői szempontok miatt módosíthatott Varjas, vagyis nem tartalmi változtatásról van szó. A 12. pontban úgy, mint az előző kettőben, a tanterv feltételezi, hogy a tanító olvasta a *Tanítást*, és jártas a különféle kulcsok olvasásában, ugyanis a tanulóval az első zsoltár többszólamú feldolgozásának mind a négy szólamát énekelteni. A tenor, valamint az alt, a diszkant és a basszus szólamot elvileg különböző kulcsokban olvastatja, s bár tartalmi különbséggé értékelhetjük, hogy a szólamok dallamát vonalrendszer nélkül, betűjellel közli a tanterv (Maróthi nem közli), ennek a tipográfiai problémákon kívül a tanterv terjedelme is akadályos lehetett. Megjegyezzük, a tanterv általunk használt magyar fordításából kimaradt a diszkant szólam dallama.²⁴ A 13. pont egyértelmű tartalmi változtatást jelez, amelyet – vélhetően – ismét Varjas János gyakorlati, pedagógiai tapasztalata eredményezett: a basszus szólamnak és a zsoltárok dallamának énekeltesétől óvja a tanítókat (előbbiből a nagy hangközlépések, utóbbiból éppen a széles körben való ismertségük miatt), helyettük elsősorban a diszkant és az alt szólam különböző kulcsokban való olvasását írja elő. Erre való konkrét utalást Maróthi írásaiban nem lelünk.

A *Tanításban* találjuk meg a következő két paragrafus rendelkezéseit is: különböző zenei szakkifejezések jelentését, amelyeket elnagyoltan idéz a tanterv Maróthihoz képest, valamint a „*taktus mérésének módját*”, vagyis a megfelelő ütemmutatóban való eligazodást. A 16. pontban érinti, most már célzottan a dúr és a moll jellegű dallamok megkülönböztetését, melyet a 7. és 8. ábra segítségével már begyakoroltatott a tanító. „*Be kell mutatni mindent, ami éneklésre kerül, nehogy az ének túl magasra emelkedjék vagy mélyre ereszkedjék, mivel mindkettő káros, sőt idétlen*” – mondja a Methodus 17. pontja. A megfelelő kezdőhang megválasztásának igényét akarja ezzel kifejezni a tanterv, amelyet a tanítónak fel kell magával szemben állítania. A dallamok bemutatása Maróthinál hiányzik. A 18. pont ismét a tanítói gyakorlatot tükröző utasítás: először kotta alapján magát a dallamot kell megtanítani, és utána szabad csak a zsoltár szövegét a dallamra illeszteni. Így a tanterv a megfelelő áhítat elérése mellett a kottaolvasási készség folyamatos fejlesztését és szinten tartását is szem előtt tartja. A következő pont a különböző kiadású kották miatt a tanításkor előforduló fejetlenséget hivatott megelőzni, majd a 20. pontban ismét Maróthi tanításaira ismerünk rá, melyben a négyszólamú éneklés alapvető szabályszerűségei kerülnek terítékre, mint a szólamok különböző hangmagassága vagy a kezdőhang eltalálása. Világosan látszik, hogy a tanterv a Maróthi *Tanításának* 12. paragrafusában leírt példát használja. Nem alkalmaz kottát, csupán egy egyszerű ábrát, amellyel megmagyarázza, hogyan kell a szólamok kezdőhangjait eltalálni.

²⁴ G. SZABÓ, *i. m.*, 357.

Egy apró eltérést találhatunk a két tanár munkája között: Varjas szemlélteti a négy szólam kezdőhangjai közötti távolságot a köztes hangok, lépcsőfokok megjelölésével. Ez ismét csak a gyakorlati tapasztalatnak köszönhető változtatás. A tanterv utolsó pontja a különböző kiadású kották közt előforduló nyomtatási hibákra hívja még fel a figyelmet.

Konklúzió

A *Methodus* énektanítással foglalkozó részének 21 pontjából egyértelműen kiolvasható: Varjas János nem csupán a bevezetőben megjelölt *Summára*, hanem a *Tanításra* is hagyatkozott a *Methodus* szerkesztésekor, a 9. és az azt követő pontok nagyobb része ugyanis az utóbb említett munkán alapszanak. Az első öt pontról elmondhatjuk mai szóval élve, hogy nem elég adaptív, vagyis nem énekeltetéssel tanított. Varjas azonban 17 éves gyakorlattal rendelkezett a tanterv írásakor, így tapasztalata megfelelő alapot nyújthatott számára. Nem mehetünk el a mellett a tény mellett sem, hogy Maróthi György műveit nem csupán tanítóknak írta, hanem – saját szavaival élve – „*azoknak akik, Isten segítettén, tanulni fogják a Kótták szerént való éneklésnek mesterségét*”.²⁵ A bevezetőben megfogalmazott három szempontot figyelembe véve a következő megállapításokat tehetjük. Logikai szempontból a két tanár munkáiban eltérések mutathatók ki az ábécés hangok ábrázolásában (szemléltetésében), valamint a hangközök magyarázatában és alkalmazásában, utóbbinál Varjas János a fogalmat elválasztja az énekeltetéstől.

Tartalmi szempontból alig találni eltérést: a *Methodus*ban megjelenő új (véltetően a napi munkában már bevált) gyakorlatokat említhetjük itt. A legtöbb eltérést didaktikai szempontból találjuk a munkákban. A relációk különböző ábrázolása, az ábécés hangok elnevezéseinek magoltatása, a hangsorok és más szemléltető példák eltérő ábrázolása, a kulcsforma jelentéseinek összerosása (vagy talán a fogalmak megértésének könnyítése), csak bizonyos szólamok gyakorlásának előírása, valamint a dallamok előéneklése mind azt bizonyítja számunkra, hogy Varjas János igyekezett Maróthi György tanításait úgy hagyományozni e fontos dokumentum lapjain, hogy a maga napi gyakorlatban szerzett énektanítási tapasztalatait hasznosítva, a jövő kollégiumi diákságának szellemi javát és eredményes tanítását szolgálja.

---

²⁵ CSOMASZ TÓTH, *i. m.*, 90.

György Maróthi's Musical Spirit on the Pages of the *Methodus*

György Maróthi (1715–1744) was one of the most famous teacher in the history of Reformed College of Debrecen. He studied at four universities in Switzerland and the Netherlands for seven years. In Basel he heard polyphonic choral singing several times. After his peregrination, he decided to teach music reading to the reform community in Debrecen. Therefore, he wrote two summaries of music theory, shortly called *Summa* and *Tanítás* (Summary and Teaching). The first Hungarian Protestant curriculum, *Methodus* was published after Maróthi's death, in 1770. This regulation is based on Maróthi's principles and thoughts and contains music teaching methods. This part probably was written by János Csákvári Varjas (1721–1786), who was a student of Maróthi and also was the leader of the school choir for 30 years.

This study examines how the writer took into account Maróthi's thoughts in the music teaching part of the curriculum. The examination covers the logical structure, the contents and didactics of the *Methodus* and Maróthi's works. Comparing these writings it can be said that despite being some differences between them, the music teaching part of *Methodus* basically reflects Maróthi's ideas.